

СТАНОВИЩЕ

за научните публикации и преподавателската дейност на главен асистент д-р Гергана Георгиена Алексиева, единствен участник в конкурса за „доцент” по Съвременна история, обявен от Софийския университет „Св. Климент Охридски” в „Държавен вестник”, бр. 82/3 октомври 2014 г.

От проф. д-р Искра Баева, преподавателка по съвременна история в Историческия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски”

Кандидатката за заемане на академичната длъжност „доцент” в Софийския университет „Св. Климент Охридски” д-р по история Гергана Алексиева преподава в университета от 2008 г. Преди това е била докторантка на катедрата по нова и съвременна история на ИФ на СУ „Св. Климент Охридски”. Защитила е през 2006 г. своята дисертация на тема „Демократизация и изграждане на автономните общности в Испания (1977-1985 г.)”, която отговаря на преподавателската ѝ дейност по съвременна история. Хабилитационният ѝ труд е посветен на различен период и исторически регион от темата на дисертацията, макар и да потвърждава интереса на Гергана Алексиева към испаноговорящия свят. Затова в нейния случай може да се говори за продължаване и задълбочаване на сферата на изследване, с която младата историчка е започнала своята научна кариера.

Като имам предвид не само началото на изследователския път на Гергана Алексиева, а и натрупаните от нея в продължение на 8 години 5 публикации (една от които в две части) с различен обхват и характер, ще се опитам да дам обобщена оценка на нейните научни интереси, постижения и опити да внесе свой принос в интерпретацията на историята на съвременна Испания и на Аржентина през XX в.

Ще започна своята оценка с най-важния труд на Алексиева, с който тя трябва да докаже своята изследователска зрялост и който е хабилитационен за нея – това е издадената от Издателство „Фабер” през 2014 г. монография „Перонизмът. Политика и идеология” (421 с.).

Както личи от заглавието, Гергана Алексиева си е поставила за цел да изследва и направи обобщение на едно цялостно явление от съвременната история на Аржентина, което възниква в Южна Америка, но определено може да се впише в противопоставянето на идеологии и модели на държавно развитие, осъществявано в Европа по същото време (в периода между двете световни войни). Нещо повече, тя е формулирала своята теза за перонизма още в увода на книгата: *„Какво всъщност представлява доктрината перонизъм? На първо място това е опит да се наложи национално самочувствие на аржентинците. Хуан Перон се обявява срещу чуждите интереси в икономиката, най-вече американски и британски. Той лансира идеята за постигане на самодостатъчност в икономиката, съчетана със силен протекционизъм. Антикомунизмът е една от водещите нишки, като контролът върху труда и благополучието е ключът към спирането на червената идеология. Антиамериканизмът е най-вече в икономическата сфера, но се пренася и в*

политическата по много причини. Подчертава се нуждата от корпоративна държава – организиране в бранишови групи или корпорации, които ще водедат до единство. Вътрешното сцепление на нацията е изведено на първо място” (с. 8). Струва ми се обаче, че изводът за това какво представлява перонизмът би трябвало да следва изложението, а не обратното.

Хабилитационният труд е структуриран по хронологично-проблемния принцип в три глави, като първата глава проследява пътя на Хуан Перон към властта, а третата съчетава проблемния подход с проследяването на събитията от последния период от управлението му. Доколкото мога да преценя, книгата изпълнява своите цели и задачи да представи дългия политически път на Хуан Перон до властта и в нея. Това е направено с помощта на изключително подробно хронологично проследяване на основните събития от аржентинската история в периода от средата на Втората световна война (1943 г.) до средата на 70-те години на ХХ в. (1976 г.), като едновременно с това читателите са запознати със станалото в периода след Първата световна война. Този труд изпълнява всички изисквания за хабилитационен труд.

Едновременно с това искам да обърна внимание и на някои недостатъци на книгата, които не поставят под въпрос нейните основни достойнства, но биха могли да бъдат избегнати. Става дума за недостатъчната или липсата изобщо на редакторска намеса, поради което се е стигнало до някои неясни и странни твърдения. За да не бъде голословна, ще посоча някои примери: „селското варварство” (16), „фантазията, че е къс от цивилизованата Европа в тъмната Америка” (16), „Министрите са директно подчинени на президента, т.е. те не носят отговорност към законодателната власт” (17), „замразяващи фабрики” (навсякъде), „по-участваща икономика” (18), „климата на безредие”, „Национализмът не е партия, а широко течение на аржентинската политическа мисъл с нюансирани индивидуални изрази” (21), „чаканата хартия” (37), „анализ на високо ниво на битки” (59), „ползите идват на цената на подчинението” (71), „подкрепян от международната ситуация” (72), „Политическата класа, съживена от страха, че ще се претопа във военните” (93), „той привлича изстрели и камъни” (109), „основава своята реч на конкретиката на своите постъпки” (115), „иногурация” (119), „тъла видни личности” (120), „вълната от индустриализации” (121), „да претопа непечелившите”, „Аржентина да постигне реинтеграция в общностите на западното кълбо и на света” (122), „освобождение от неопределеностите” (123), „партията е субпродукт на режима” (128), „поставени в голяма мъгла” (144), „билиони” (143), „покриват се различни сфери на живота” (145), „работническият сектор увеличава своето участие в националния доход” (146), „реномето на Великобритания като експлоататор” (147) и др. под. Те може би целят оригиналност, но само затрудняват разбирането.

От представените в конкурса публикации се вижда, че кръгът от научни интереси на Гергана Алексиева е обърнат освен към Аржентина и към Испания, което отговаря и на основните ѝ научни занимания. Ако трябва да отправя някаква препоръка, тя ще бъде за по-активното ѝ участие в научния живот в България, а и извън нашата страна, тъй като пет публикации не са никак много за осемгодишен научен път.

Прегледът на публикациите на Гергана Алексиева и общата ми представа за преподавателската ѝ дейност в Катедрата по нова и съвременна история на ИФ ми

дават основание да препоръчам Гургана Алексиева да бъде избрана за академичната длъжност „доцент” по Съвременна история в Софийския университет „Св. Климент Охридски”.

София, 15 февруари 2015 г.

.....

проф. д-р Искра Баева